



# Søren Krarups intimationstale

**Taler**

Søren Krarup  
Præst og politiker

**Dato**

16. december 1992

**Sted**

Seem Kirke

**Omstændigheder**

*En intimationstale er en kort tale, der holdes i begyndelsen af præstevielsesritualet*

**Prædikentekst**

Paulus' Brev til Romerne kapitel 13, vers 1-3

## Helteånd

Den mest spændende person i dansk åndsliv i øjeblikket er efter min mening ikke dansker, men rumæner. Hun hedder Monica Papazu, og det var ved et tilfælde, at jeg kom til at lære hende at kende. For godt fem år siden skrev hun en kronik i et dansk dagblad, som jeg tilfældigvis læste, og selv om forfatterens navn var mig ukendt, forekom kronikkens synspunkt mig så spændende og originalt, at jeg skrev til forfatterinden med det fremmede navn. Vi fik en smule forbindelse med hinanden, og det endte med, at vi inviterede hende til at tale på Tidehvervs sommermøde.

Det blev en oplevelse, som ingen af os glemmer. En lille, spinkel kvinde, beskeden og uanseelig, men lysende af ånd og anliggende i en grad, som virkede betagende. Det viste sig, at hun omkring 1980 havde truffet en dansker i Rumænien; at hun efter store vanskeligheder med den kommunistiske diktaturstat var blevet gift med ham og havde fået lov til at ledsage ham til Danmark, hvor hun nu var bosat, og at hendes opvækst og modning i dette totalitære Rumænien havde givet hende en åndelig styrke og selvstændighed, som ofte indfinder sig dér, hvor presset er stærkest. De svage giver efter for det. Men de stærke bliver stærkere. Og resultatet af Monica Papazus modning og åndelige tilblivelse under pres af den totalitære kommunisme var blevet en ubøjelig, kompromisløs personlighed, som uden betænkning vedkendte sig sit ståsted i kristendommen og som åndfuldt og indtrængende tolkede dette ståsted og dets forhold til europæisk kultur.

Sidste år talte hun om emnet ”Signalement af dansk åndsliv”, et foredrag på fire timer, som hensatte forsamlingen i lyttende optagethed og var en sådan analyse og et sådant opgør, at vi nu kun venter på dets fremkomst i bogform. Hun var umådeligt velorienteret. Det viste sig, at hun og andre rumænske unge havde læst Kierkegaard og H. C. Andersen som modstandsforfattere mod dén totalitære dæmoni, de var vokset op i – en tolkning, som er indlysende rigtig. Og på dette års sommermøde nyvurderede og rehabiliterede hun Martin A. Hansens forfatterskab – det, som den ideologiske bølge efter 1968 har nedsænket i den totale glemsel og ligegyldighed.

Her i efteråret har hun haft en forelæsningsrække i Ribe om Alexander Solsjenitsyns forfatterskab, en mand, som hun er i nært åndeligt slægtsskab med, og forleden afsluttede hun forelæsningsrækken. Hun havde jo gennemgået hans forskellige romaner og trukket den linie, der forbinder dem, en kristen og derfor etisk forfatters opgør med en ideologi, hvor hensigten helliger midlet, og hvor alt derfor havde været tilladt magthaverne, bl.a. udryddelsen af ca. 60 millioner mennesker, og nu karakteriserede hun afsluttende Solsjenitsyns åndelige personlighed. Hun omtalte hans frygtløshed over for den kommunistiske forfølgelse, hans forståelse af at have et kald, som ikke tillod ham at vige, hans vilje til at tale sandhed, som virkede revolutionerende på et regime, der var bygget på løgn, og hun sagde derefter, at Alexander Solsjenitsyn har atter bidraget til at vække helteånd til live.

Helteånd. Det gibbede lidt i mig, da hun sagde det. Det er ikke et udtryk, som vi danskere plejer at bruge. Vi bliver helt flove, når vi hører det. Vi er ironiske, parerende og gemt væk i sarkasme og overbærende smil. I første omgang bliver vi røde i hovedet, når nogen så enfoldigt siger helteånd.

Men samtidig var der noget umådeligt befriende ved, at hun gjorde det. Hvortil denne evige duknakkede, småfnisende, danske flovhed ved at bruge enkle, stærke ord? Det fører måske kun til, at en afgørende dimension fortrænges. Tillige var der noget andet, der ringede i min erindring.

For jeg måtte mindes et afsnit i fortalen til Grundtvigs Ny-årsmorgen fra 1824, som jeg for nylig havde læst, og hvor Grundtvig skildrer sin opgave i Danmark og Danmarks hovedstad således: ”Nu længes jeg ret inderligt efter en lille kreds af venlige medarbejdere, der, uden at bryde sig om hexen, stole på Herren, og

stirre stadig på det store mål, han sikkert vil, skal nås: Oplivelsen af Nordens helteånd, til kristelige bedrifter, på en, med tidens tarv og vilkår, passende bane!”

Her var ordet igen. Helteånd. Dette var Grundtvigs mål. At opvække helteånden i Norden og Danmark til kristelige bedrifter. Derfor var han kommet til København fra Præstø. Derfor havde han oversat Saxo. Derfor ville han forkynde Guds ord i Vor Frelses kirke. For at oplive helteånden. Kunne man forestille sig nogen nulevende dansk præst, der ville turde sige dette? Er der nogen præst i dag, der så enkelt og ligeud vil sige, at det naturligvis er den kristne prædikens opgave at oplive helteånden i Danmark? Han ville sikkert drukne i fnis, både fra sine kolleger og fra medierne. Han ville derfor være vigende og usikker på forhånd. Dybt i hans egen danske sjæl ville det ligge, at den slags kan man ikke, for det er for drabeligt og for flovt.

Men Monica Papazu kan altså – den rumænske dissident, som har modstået den kommunistiske ensretnings tryk og har gjort det ved en enkel bekendelse til kristendommen. Guds ord var hendes beskyttelse mod tyrannerne og deres ideologi. Det sagde hun ligeud. Det styrkede og befæstede hende. Og naturligvis siger hun så ligeud, hvad der er sandheden og virkeligheden – også når hun er kommet til Danmark.

Derved er hun befriende, for hun frigør i virkeligheden os duknakkede, feje danskere til at turde sige sandheden: at evangeliet forkynder vi ikke for at fremkomme med et dybsindigt udsagn, en begavet tolkning, en interessant påstand, men evangeliet vil forkyndes til opbyggelse og kraft – til at skabe helteånd, hvor et kristent menneske får mod til at turde sige og gøre, hvad der skal siges og gøres i bundethed til Guds ord.

Vi er tilbage ved Paulus. ”Thi Guds rige består ikke i ord, men i kraft”. Han skriver til menigheden i Korint, de begavede, livlige og interesserede børn af en storby, hvor det er vigtigt at være med på moden og kende de sidste sandheder. De var lige så nyfigne og fortravlede som moderne danskere. De var lige så optaget af at være med på det sidste. Derfor havde de lyttet til Paulus, da han kom med en ny forkyndelse. Men nu er forkyndelsen jo ved at være gammel, og så er korinterne optaget af at finde på noget nyt eller i hvert fald at ændre og forny den prædiken om Guds nåde mod syndere, som Paulus havde holdt for dem.

For det falder dem ikke ind, at denne prædiken er holdt og skal holdes igen og igen for at sætte dem i stand til at holde ud i det gamle liv, for at fastholde dem på en besværlig tilværelse, for at give dem kraft til at kunne leve. Eller med Grundtvig og Monica Papazu: for at skabe helteånd.

Og helteånd er jo ikke noget, der har med det ekstraordinære og usædvanlige at gøre. Den har tværtimod med det daglige og nærmeste at gøre. Helteånden består i at vedkende sig hverdagen, selv om den er vanskelig. Eller helteånden består i at være tro mod livet og næsten, selv om det kan være både drøjt og belastende. En helt er her ikke et romantisk begreb – noget med at dø under blafrende faner og med blottet bryst. Men helten er dagligdagens begreb: den, der i stilfærdighed tør sige sandheden, selv om den er ubehagelig, og tør stå fast på virkeligheden, selv om den er krævende. Sådan er helteånd rettelig forstået – som Solsjenitsyn, der ikke ville vige, som de andre dissidenter, der i de totalitære samfund stod fast på sandheden.

Og et udtryk som det, Monica Papazu brugte, og som Grundtvig altså også brugte med selvfølgelighed i forrige århundrede, kan minde vore dages danske folkekirke om det selvfølgelige: at Guds ord og Guds rige består i kraft, ikke i interessante og begavede meninger og bemærkninger. Nej, den kristne prædiken skal altid være til opbyggelse. Den skal lyde for at give os kraft og styrke til at kunne leve og gøre, hvad vi skal. Den er ingen overflødig luksus, intet bidrag til en mondæn livsanskuelses-debat, ingen politisk, social, human anskuelse. Men den er tilsigelsen af Guds nåde og velbehag, som skal skabe helteånd – dvs. styrke til at leve i hverdagens møje og besvær og i denne hverdag at være sand og være tro. Til opbyggelse, ikke til underholdning. Til helteånd, ikke til fejhedens ånd.

Thi Guds rige består ikke i ord, men i kraft. Amen.

**Kilde**

Tidehverv, årg. 79, 2005, nr. 10, december, s. 211-212 eller på [tidehverv.dk](http://tidehverv.dk)

**Kildetype**

Digitalt manuskript

**Tags**

Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

**URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-krarups-intimationstale>